

Business Community and Commons.

Een aantal jaren geleden was ik betrokken bij een project in de Hoorn van Afrika, waar een vluchteling uit Ethiopië met een Nederlands paspoort wilde investeren in zijn geboortestreek.

In Nederland had hij een goede baan en een bijverdienste met zijn ict bedrijf. Nu er een zekere rust over hen was gekomen na de vlucht en de strijd om een gezinsleven en een bestaan in Nederland op te bouwen ontwaakte zijn droom. Vrij dicht onder de grond kon water aangeboord worden dat als grondstof kon dienen voor de productie van bier. In zijn moederland was wel de vrede teruggekeerd, maar de corruptie gebleven. Daarom was het plan om de lokale boerenbevolking te interesseren voor irrigatie van hun land en het aanleggen van een dorpspomp voor vers drinkwater voor de gezinnen. Door het oprichten van een coöperatie zou de rurale agrarische bevolking eigenaar zijn van de te bouwen infrastructuur. Een Nederlands multinational was bereid om het ontwikkelingsproject technisch te ondersteunen en de waterzuiveringsinstallatie te bouwen. In dat plan kwamen een aantal oplossingen in beeld.

1. Het coöperatieve businessplan tot exploitatie van de waterbron en waterzuivering door het gebruik versterkte de autonomie en de ontwikkeling van de rurale gemeenschap.
2. De eigenaren hoefde nu alleen maar een vergunning aan te vragen bij de autoriteiten, zonder een verkrijging van eigendomsrechten en andere bemoeienis van overheidsdienaren.
3. De eigenaren konden westerse en oosterse bier en limonade producenten uitnodigen een 5 jarige concessie met optie op verlenging te nemen op het gebruik van de waterbron voor hun productie en distributie.
4. De overheid als vergunning verlener en de multinational als concessie gebruiker werden deelnemer aan een ontwikkelingsproject om de gezinnen toegang te geven tot een hoger niveau van voorlichting onderwijs en welzijn. Tegelijk werd samen met het lokale bedrijfsleven en de werkzoekende jongeren gewerkt aan een opleidings- en investeringsplan naar aanleiding van de ontstane economische opleving en haar logistieke en distributie mogelijkheden.

Ongeveer tegelijkertijd was een ander lid van de Horn of Africa Business and Community Group bezig met een project om te investeren in een drinkwater bottel container. Die containers werden gehaald uit Rotterdam. In België had de uitvinder van die container bottelarij een werkplaats en Limburg was een ontwerper van plastic verpakkingen in staat om van ingezameld plastic afval patronen te maken die in de verplaatsbare container opgeblazen konden worden tot plastic flessen. Door de verplaatsbaarheid konden ook de verse oogst verwerkt worden tot sappen voor de verkoop in Addis Abeba. Zie www.ojulu.com

Tot zover een schets naar aanleiding van praktische voorbeelden hoe big and small business kan bijdragen aan de ontwikkeling van een lokale economie en haar sociaal maatschappelijke omgeving met respect voor de natuurlijke omstandigheden en rijkdom.

Zo werd ik een aantal jaren later betrokken bij een project voor de investering en exploitatie van een volledig ecologisch kantoorgebouw tegenover het station van Amersfoort. Het plan was en is om het op te knappen en ecologisch te transformeren gebouw aan te wenden voor gemengd gebruik van beschermd wonen en bedrijfshuisvesting. In die tijd was de rijksoverheid en de gemeente eigenaar van het pand en verantwoordelijk voor de huisvesting van de toestroom van asielzoekers. De beschermd wonen exploitant was bereid en in staat om haar business formule toe te passen voor de beschermd wonen behoefte van jonge alleenstaande asielzoekers. Ook in dit geval zou de dromer van ecologische toepassingen in vastgoed met zijn Stichting Bewaar autonoom eigenaar blijven als vastgoedbeheerder. In het investeringsproject waarbij participerende belanghebbende instanties, bedrijven en gebruikers met een contract voor 5 jaar met optie op verlenging participanten zijn. Het overleg en de besluitvorming zou wat mij betreft vanaf het begin plaatsvinden in het kader van sociocratische besluitvorming. In dat al doende leer en ontwikkelingsproces zouden alle betrokken deelnemers en gebruikers leren leven en werken aan de totstandkoming van hun hun eigen woon en werkomgeving met een geavanceerd transformerend elan. Zie www.oneplanet.org en www.oneplanet.org/newsite/project/business-garden

Afgelopen juli was de Universiteit van Utrecht gastheer van de 16^e Biennial IASC conference met als titel 'Practising the Commons' met als ondertitel 'Selfgovernance, Cooperation and Institutional Change'; Zie <https://www.iasc2017.org/>

Het aantal internationale burgerinitiatieven en onderzoeken rond het begrip Commons was voor mij overweldigend en een bewijs dat onder de oppervlakte veel voorlopers zijn. Voorlopers die aanhaken op een oud fenomeen zoals het gezamenlijk gebruik van de openbare ruimte zonder recht van eigendom. Het begrip commons is aan een revival bezig net als het voortschrijdend inzicht rond Ubuntu of sociocratie. de lokale bewoners van een streek zijn zich sterk bewust van de weldadige natuurlijke rijkdom van hun streek zoals de Soester Duinen als onderdeel van de Utrechtse Heuvelrug. Dat is bijvoorbeeld ook in het gezamenlijk belang van bijvoorbeeld de schapenboeren onder de noemer Erfgooiers. Zo is de Nederlands kuststreek, nog steeds gevrijwaard van projectontwikkelaars, een nog steeds vrij toegankelijk gebied voor recreatie voor bewoners en toeristen. In de Hoorn van Afrika hebben de bewoners in Somalië die een bestaan hadden als lokale vissers van hun broodwinning beroofd door de visser trawlers uit het verre Westen en verre Oosten. Hun alternatieve ambachtelijke vakbekwaamheid als zeepiraat wordt in de internationale context als crimineel beschouwd. Dat kan wel zo zijn, maar wat doet de internationale gemeenschap aan de kern van het probleem waardoor de cultuurhistorische ontworteling is veroorzaakt?

Onder invloed van de Economy Transformers groeit bij mij de overtuiging dat niet alleen zogenaamde vrije goederen als lucht en water, niet als schaars worden beschouwd en daarom vrij zijn van eigendomsrechten. In mijn ogen behoort alle natuur en grond gevrijwaard te worden van eigendom. Niet vanwege de klassieke economische opvatting omtrent schaarste, maar andersom omdat de natuurlijke overvoed behoort aan de gemeenschap of de commons om op sociocratische of ubuntu wijze te worden beheerd door

de lokale gemeenschap in samenspraak met belanghebbenden zoals visserij, landbouw, toerisme, infrastructuur edm. Zie www.ubuntusociety.nl

Zo is op een ander vlak ook onbetaalbaar keuzevraagstuk voor de gemeenschap of maatschappij aan het ontstaan. De verzekerbaarheid van de kans op afhankelijkheid van zorg in geval van ziekte ouderdom psychische overbelasting en depressies bij verlies van financieel economische zekerheden als werk, onderdak opvang edm.

Als het gaat om de terugweg te vinden naar een leven dat waard is om geleefd te worden zal de zorg voor welzijn van de medemens geboden moeten worden. Is daarvoor een volksverzekering als de AOW al dan niet met een pensioenaanvulling, een sociale of bedrijfstakverzekering als de WW behalve voor ZZP/ers, of een particuliere ziektekosten verzekering nog wel een adequate bekostigingsmethodiek? De kunstgrepen in de calculaties en onderhandelingen tussen belanghebbende partijen laten grote machtsverschillen zien in strijd om de budgetten. Het behoud van rendementen en het tegengaan van begrotingstekorten wordt afgewenteld door een excuus. De belasting van mantelzorgers en vrijwilligerswerk, in voorkomende gevallen met handhaving van een sollicitatieplicht. Het sociaal maatschappelijk vraagstuk wordt steeds ingewikkelder en de calculaties steeds gekunstelder zonder tot een kernwaarde te komen. Het recht op zorg, werk, onderdak en dagelijks eten zonder uitzondering als een teken van beschaving. Dat recht is een voorrecht voor dat deel van de samenleving die zich met betaalde adviseurs de toegang tot lokale en algemene voorzieningen kan zeker stellen. In het gedraai en gegraai om de pot met geld vallen een hele groep medemensen buiten de boot en statistieken en zijn aangewezen op de organisatie van waarachtige naastenliefde voor een echte levenswaardige oplossing. Zie de talrijke burgerinitiatieven op dit gebied, zie onder andere www.inbetweencafe.nl.

Wijkadvies is bijvoorbeeld voortgekomen uit vrijwilligerswerk. Zij leunt er nog steeds in hoge mate op als betaalde en onbetaalbare dienstverlener aan een woningbouwvereniging met winstoogmerk. De vrijwilligers en de woningbouwvereniging zagen samen in de feitelijke verloedering de noodzaak om bewoners met huurbescherming te leren omgaan met woonhygiëne, met samenleven in een galerij en met financiële en sociale armoede. Zie www.wijkadvies.nl

Deze box in onderdeel van het Document Transformatiebevordering

Tot zover

Drs Ron Berg www.adelot.nl en www.isbi.eu

Soest, augustus 2017